

Một trong những phong tục ngày Tết của nhân dân Việt Nam là tục mừng tuổi.



Trong Việt Nam Phong Tục, cụ Phan Kế Bính viết về tục lệ này như sau “Cúng gia tiên xong thì con cháu ra mừng tuổi ông bà, cha mẹ, họ hai họ y. Ông bà cha mẹ mừng cho con cháu mới đi vài xu hoặc một vài hào, gọi là tiền mừng tuổi.”

Phong tục đó của dân tộc Việt không biết từ lúc nào đã trở thành tục lì xì và ngày nay nó đã trở thành một hủ tục.

Đôi khi trẻ em, tục này nay trở thành một cái hủi “kiếm tiền”. Tôi báo điện tử VnExpress kể lại một thí dụ “Một phong bao lì xì của dì Họo, Tèo bấu môi trước mặt khách ‘Cô này keo quá, lì xì gì mà có hai chục nghìn, chị mừng mặt tôi ơ tiền của bác Thọ ng ban sáng’. Câu nhún xét đó của đứa trẻ đã khiến cụ khách lớn bố mẹ cậu ngỡ ngàng đến mặt. Chỉ sau khi khách ra về, dù là ngày mùng 1, lại không đi trong nhà có tiếng khóc và kiêng không đánh trố, bố Tèo, vì quá tức giận, vợ n phôi phát mông cậu con mỵ cái cho chĩa cái tít ‘làm bố mẹ xấu mặt’. Còn Tèo, khi bố bốp phốt đòn, cậu học sinh lớp Hai vợ n không hiểu vì sao. Miệng cậu liên tục kêu oan rằng ‘tiền của cô nhà quê thua tiền của bác Thọ ng.’”

Tã báo còn đãa ra nhiåu thí dã khác đã chãng minh mãt thái đã thã lãi thãt đãng sã trong nhãng trã em còn rãt nhã. Nó cho chúng ta cái cãm tãng là xã hãi ã Viãt Nam ngày nay không còn tình nghĩa nãa mà chã có tiãn là trên hãt.

Tã Thanh Niên thì viãt “Tãt đãn, đãi tãng đãc lãi xãi nhiåu nhãt là trã em. Ngãi lãn khi lãi xãi cho trã em là thã hiãn sã quan tâm đãn trã, mong muãn mang đãn cho trã niãm vui, sã may mãn, đãi u tãt lành nhiåu hãn là giá trã vãt chãt cãa tiãn. Tiãn đãc nhãn lãi xãi vãi trã em đã thành phãn xã có đãi u kiãn. Mãi khi có khách đãn nhà chúc Tãt là bãn trã lãi chã đãi ‘tiãt mãc’ lãi xãi. Trã con có thã háo hãc đãn bã ăn bã chãi đã ngãi chã lãi xãi, có thã làm đã trò đã khách đãng lã đãng mà ‘quên’ lãi xãi. Có ngãi chiãt tã vui ‘lãi xãi’ có nghĩa là trã con cã lãi ra cho đãn khi khách phãi xãi tiãn mãng tuãi ra mãi thôi.”

Đãi u đãng buãn là ngay cã thanh niên cũng coi đãng tiãn lãi xãi vô cùng quan trãng. Tã báo đãi n tã Vnmedia giãi thích là đãi vãi nhiåu thanh niên “nó có thã đãc coi là ‘nguãn thu nhãp’ đãng kã mà nhiåu bãn rãt trông mong”. Mãt sinh viên Đãi hãc Hàng Hãi ã Hãi Phòng cho rãng “Phãi chãng ngãi lãn đã vô hình chung tão nên ‘lòng tham’ cho trã?” Sinh viên này còn nói đãn chuyãn ra Tãt khi trã lãi lãp hãc sã có cuãc đãa xem ai đãc nhiåu tiãn lãi xãi hãn và “thêm vào đó là nhãng ganh tã hay tãi thân âm thãm”.

Tã Dân Trí thì lãi nghĩ là cha mã nên “quãn lý” tiãn lãi xãi cãa con trã bãi theo tã báo “ã các thành phã... chuyãn trã em nhãn đãc cã mãt vài triãu tiãn lãi xãi ngày Tãt là chuyãn bình thãng. Đó là còn chãa kã nhãng con nhà quan chãc, khi chúng ‘gãt hái’ vã Tãt tiãn lãi xãi tã các thuãc cãp cãa bã, mã” mãt con sã “bãn bãc”. Tã báo nói là sã tiãn này đã sã đãc các em đãm đi chãi game, cã bãc hay tiêu hoang phí. Tác giã bài báo kã lãi là cãu con trai nhà hàng xóm, đãc bã mã cho hai trăm ngàn đãng vãy mà chãy đi chãi bãu, cua, cá, cãp chã thoáng mãt cái hãt trãn, khi bã mã hãi thì thãn nhiên bão đánh bãc hãt tiãn rãi. Tã báo khuyên bã mã nên đãy cho con tính đã dành, mua cho con mãt con heo đãt đã bã ãng rãi khi nào cãn hãy đãm ra sã đãng cho hãu ích! Mãt chuyãn thãt hiãn nhiên mà mãt tã báo còn cãn thãy phãi mang ra đãy giã cha mã. Thãt lã lãm thay.

Đãi vãi trã em đã vãy, đãi vãi ngãi lãn, phong tãc cãa tã tiên đã trã thành mãt cã hãi đã hãi lã. Cũng tã Thanh Niên viãt “Theo đúng phong tãc thì nhãng ngãi ngang tuãi không lãi xãi cho nhau, ngãi đãi không lãi xãi cho ngãi trãn mà chã có ngãi lãn tuãi, ngãi bã trãn lãi xãi cho ngãi đãi. Tuy nhiên, cái bao lãi xãi đã rãc niãm tin đãng bã mãt đãn ý nghĩa tãt đãp cãa nó, phong tãc lãi xãi đãng bã biãn tãng thành mãt cách đã đãa hãi lã. Ngày Tãt có khi nhân viên phãi lo ‘mãng tuãi’ sãp, sãp nhã lo ‘mãng tuãi’ sãp to, sãp to lo ‘mãng tuãi’ sãp to hãn nãa. Quê ta vãn tuã, mãi ngãi cã lo ‘mãng tuãi’ loanh quanh nhã vãy mà quên mãt rãng lã ra sãp phãi lãi xãi cho nhân viên, sãp to phãi lãi xãi cho sãp bé. Họ cã có ngãi đãn nhà sãp, đãa lãi xãi cho con sãp mà mãt liãc

Câu chuyện lì xì

Tác Giả: Lê Phan / Ngái Viãt

Thứ Hai, 22 Tháng 2 Năm 2010 16:03

sếp không biết sếp có chấp nhận giám cho ‘tấm lòng thành’ của mình không, có hiểu được ý đồ mình muốn gửi gắm, cài cắm không.”

Tờ báo mà mai nói nay nhieu người bắt đầu thích gọi lì xì là lì xì, ý muốn nói là nhìn từ góc nhìn của người “b” phải lì xì thì phong tục nay trở thành “lì xì lì xì”, lì xì xì. Tình cảnh như đến nay mà nhieu người khi phải đi chúc Tết cảm thấy người người khi thấy nhà quá đông con, bắt lì xì ít thì không nên mà lì xì nhieu thì không biết bao nhiêu cho xu. Rồi trước Tết, sau Tết nhieu người có bắt trẻ con đòi tiền lì xì, không lì xì không được mà lì xì thì mệt mỏi, lì xì xong mệt mỏi lắm lì xì ra khói.”

Nhưng nếu nói đến chuyện lì xì trở thành một hình thức hối lộ thì phải kể đến những điều được ghi trong website Vitinfo.com.vn, trong đó tờ báo kể là “Việc hành của con các sếp thời nay không dùng lì xì các trẻ con quốc tế trong nước mà tiến ra đến tận nước ngoài, thế nên phong bao lì xì có khi được trong chiếc thẻ visa debit trả giá hàng còn nguyên tem, nguyên một khu, rút tiền theo hình thức liên ngân hàng, có thể tiêu được cả hàng trăm quốc gia trên toàn cầu.” Ý là chẳng khác “phong bao lì xì năm mới của ông vua vớ vẩn có... giỡn thôi sếp hiểu một chút hay một khu đất đến hàng ngàn mét vuông”!

Thế là một phong tục mang tuế, tục chúc mừng tuế thế cho ông bà cha mẹ đã trở thành một hình thức kinh doanh.

Trong khi đó, hôm nay, khi sang ăn Tết ở California, chúng tôi chấp nhận kiên nhẫn chờ một bé bắt đầu ăn mừng dịp đi sang chúc Tết nhà ông bà. Cậu ta không thích bắt đầu mới, đòi thay bộ khác, khi bà mẹ bắt đầu phải bắt đầu này thì mới có tiền lì xì. Cậu bé thản nhiên bắt đầu, “Con không thích money. Vậy con thay quần áo khác được không?”